

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra, soudce Milana Podhrázkého a soudkyně Jiřiny Chmelové v právní věci žalobce: **T. V.**, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2025, č. j. 11 A 126/2025-27,

t a k t o :

Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 8. 2025, č. j. MHMP 866669/2025, jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 3 ze dne 25. 6. 2025, č. j. UMCP3 309451/2025, kterým byly zamítnuty žádosti žalobce o obnovu přestupkových řízení vedených pod sp. zn. UMCP3 267865/2021 a sp. zn. UMCP3 176830/2022. Současně žalobce požádal městský soud o osvobození od soudních poplatků.

[2] Městský soud usnesením ze dne 29. 10. 2025, č. j. 11 A 126/2025-27, žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. Městský soud konstatoval, že žalobce nedostál své povinnosti řádně tvrdit a prokázat své majetkové poměry, když sice tvrdil, že je v tíživé finanční situaci, kvůli které nemůže zaplatit soudní poplatek, avšak své tvrzení nijak neprokázal.

II.

[3] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhal jeho zrušení. Městský soud pochybil, když po stěžovateli požadoval prokázání negativních skutečností, tj. že nevlastní nemovitost, automobil či bankovní účet. Stěžovatel městskému soudu sdělil všechny podstatné informace, tj. že je dlouhodobě nezaměstnaný, je proti němu vedena exekuce, pobírá pouze dávky v hmotné nouzi (celkem 19 168 Kč měsíčně) a náklady na bydlení činí 15 000 Kč měsíčně. Po úhradě bydlení mu tedy zbývá pouze 4 168 Kč na všechny ostatní životní potřeby. Městský soud mechanicky aplikoval požadavek na předložení listin, aniž by zohlednil specifickou situaci osoby v hmotné nouzi, která z povahy věci nemůže disponovat majetkem větší hodnoty. Pokud měl městský soud pochybnosti o tvrzeních stěžovatele, měl si jeho majetkovou situaci ověřit (např. v centrální evidenci vozidel, v katastru nemovitostí, dotazem u bankovních ústavů či úřadu práce). Požadavkem na nemožné důkazy městský soud fakticky znemožnil stěžovateli přístup k soudu.

III.

[4] Pokud jde o podmínku zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, Nejvyšší správní soud již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k následujícímu závěru: *„Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“* V této věci však nebylo napadeným usnesením rozhodováno o návrhu ve věci samé, jelikož se jedná o procesní rozhodnutí učiněné v řízení o žalobě, jímž se toto řízení nekončí, stěžovateli tedy povinnost zaplatit soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti nevznikla.

[5] Pokud jde o podmínku spočívající v obligatorním zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem v řízení o kasační stížnosti, své závěry učiněné v citovaném rozhodnutí ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát i do následující úvahy: *„Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“* Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že ani povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní posuzované věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě nekončí.

[6] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Stěžovatel kasační stížností brojil proti zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků v řízení před městským soudem.

pokračování

[9] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že „Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti“.

[10] Z dikce § 36 odst. 3 s. ř. s. především vyplývá, že účastník může být osvobozen od soudních poplatků při současném splnění těchto tří předpokladů: a) podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doložení nedostatku prostředků.

[11] Rozhodnutí o tom, zda lze přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků, je vázáno na prokázání okolnosti, že účastník nemá dostatečné prostředky k úhradě poplatku. Je výlučně na účastníku, aby svoji finanční a majetkovou situaci soudu dostatečně konkrétně popsal a předložil doklady prokazující nedostatek finančních prostředků. Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS) a žádost zamítne. Stejně tak ji zamítne, jsou-li údaje sdělené účastníkem neúplné nebo nepravdivé (viz např. rozsudky NSS ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS, a ze dne 4. 7. 2017, č. j. 6 As 180/2017-10).

[12] Stěžovatel v žalobě požádal o osvobození od soudních poplatků. V žádosti toliko uvedl, že je v evidenci úřadu práce, pobírá příspěvek na bydlení ve výši 15 000 Kč měsíčně, nevlastní žádný nemovitý majetek ani motorové vozidlo, náklady na bydlení činí 15 000 Kč měsíčně a že je proti němu vedena exekuce na vymáhanou částku 5 000 Kč s příslušenstvím. Tyto tvrzené údaje však nijak nedoložil. Městský soud mu proto dne 23. 9. 2025 do datové schránky doručil formulář „Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“ (dále jen „prohlášení“) a vyzval stěžovatele, aby jej ve lhůtě 15 dnů řádně vyplněný s připojenými listinami předložil soudu zpět. Stěžovatel následně městskému soudu zaslal vyplněné potvrzení, ve kterém uvedl, že pobírá příspěvek na živobytí ve výši 4 168 Kč měsíčně, doplatek na bydlení ve výši 15 000 Kč měsíčně, nemá majetek větší hodnoty a jako pravidelný výdaj uvedl nájemné ve výši 15 000 Kč měsíčně. Žádné listiny k prohlášení nepřipojil.

[13] Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatel sice uvedl určité údaje o svých majetkových poměrech, ale požadované údaje (příjmy a výdaje) i přes výzvu soudu nedoložil. Je tak patrné, že stěžovatel nenaplnil nutnou podmínku pro osvobození od soudních poplatků. Ve vztahu k podané žádosti neunesl důkazní břemeno, které spočívá v doložení takových informací, ze kterých bude možné osvědčit jeho osobní, majetkové a finanční poměry. Pro posouzení žádosti je nezbytné mít celkový přehled o osobních, majetkových a finančních poměrech. Bylo výlučně na stěžovateli, aby své finanční a majetkové poměry městskému soudu dostatečně konkrétně popsal a svá tvrzení i doložil. Skutečnost, že tak neučinil, nelze klást k tíži městskému soudu. Jak bylo již výše uvedeno, soud nemá povinnost z úřední

povinnosti zjišťovat výdělkové a majetkové možnosti účastníka řízení. Důvod, který vedl městský soud k nepřiznání osvobození od soudních poplatků, proto ob stojí.

[14] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že souhlasí se stěžovatelem, že po účastníkovi řízení nelze požadovat prokázání neexistence určité skutečnosti. V této souvislosti je třeba uvést, že městský soud svůj (správný) závěr ohledně nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků odůvodnil mimo jiné tím, že stěžovatel mohl prokázat, že nevlastní žádnou nemovitost či automobil. Z kontextu odůvodnění napadeného usnesení je však zřejmé, že z pohledu městského soudu bylo podstatné to, že stěžovatel svou tvrzenou špatnou finanční situaci nijak nedoložil, zejména neprokázal výši svých příjmů (vyplácených dávek pomoci v hmotné nouzi) a výdajů, byť mu v tom nic nebránilo. Skutečnost, že stěžovatel nemá bankovní účet, pak nebyla ze spisu zřejmá, neboť stěžovatel tuto informaci městskému soudu neposkytl. Nelze proto městskému soudu vytýkat, že ve vztahu k prokázání nedostatku finančních prostředků jako příklad uvedl výpis z účtu.

[15] Městský soud proto nepochybil, když stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků.

[16] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[17] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne městský soud v rozhodnutí o žalobě. Kasační stížnost mířila proti usnesení, které je vnořeno do řízení o žalobě (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, č. 4554/2024 Sb. NSS, bod 50).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. ledna 2026

David Hipšr
předseda senátu